

Na desni je ameriški vojak, ki se seznanja z domačini (Arabi) v francoski severni Afriki.

Mučnapottlačene Francije v treh letih poraza in kriz

PIERRE LAVAL V SVOJI PRAVI VLOGI. — GREHI FRANCOSKE REAKCIJE SE MAŠČUJEJO NAD LJUDSTVOM. — HITLER DOBIL SEBI VREDNEGA ZAVEZNIKA. — UVEDBA TERORJA

Septembera 1939, ko se je pričela vojna, in še mesece pozneje bi noben Francoz ne verjal, da bo njegovo deželo kdaj zasegla usoda, kakor je sedanja. Iz ponosne velesile, ki je dve desetletji prvačila Evropi, je postala žoga in njena zemlja bojni teren drugih, ki so še ostali v krvavi igri.

Logičen razvoj

Vendar pa se vzlič teju nevjetnosti lahko reče, da se je Francija logično kotala k točki, na kateri je sedaj.

Vzlič kratkotrajni ljudski fronti je bila ves čas v kleščah reakcije in gnile "višje družbe", ki je vidila eno samo nevernost. Bala se je svojega lastnega delavstva. Že davno pred italijanskim pohodom v Etiopijo je Pierre Laval zaenom z drugimi reakcionarji propagiral sporazum z Mussolinijem in Hitlerjem. Bil je Pierre Laval, ki je odobraval Mussolinijev roparski pohod v Abesinijsko.

On in njegovi tovarisi niso storili nihces proti Hitlerju. Zeleli so le, da bi čimprej udarili na Sovjetsko Unijo. Zvezne med Francijo in Rusijo niso francoski magnati nikoli odborili, nego držali pogodbo na polici, češ, naj bo tam, morda kdaj prav pride. A sami se niso mislili ravnati po njih in v Moskvi so svoj sporazum s Hitlerjem leta 1939 opravčevali baš s to neiskreno vlogo reakcionarnih francoskih in pa angleških politikov.

Zavojeno poveljstvo

Kakor je bila francoska bur-

žavija gnila in njeno časopis je korumpirano bolj kot katerokoli drugo na svetu, tako je bila do možnosti nazadnjška tudij francoske vojaške kamarila. Braniti Čehoslovaško se ji je upiralo in bi tudi glede Poljske ne držala besedo, če se ne bi zanašala, da se bo Rusija tepla zanjo, francoska armada sama pa se bi zapri za Maginotovo črto. Tako je Hitler francosko armado premagal toliko, da francoski poveljniki od presečenja niso znali drugega kakor oznaniti kapitulacijo.

Stari maršal, 86-letni Petain, načelnik vlade premirja, je nadaljeval Lavalovo politiko. Republiko je proglašil mrtvim, geslo francoske revolucije je zavrgel in iskal zaslombro v Berlinu, v prepričanju, da se z Anglijo kmalu zgodi isto kakor se je s Francijo.

Sedaj je politika francoske vlade svojim bivšim zaveznirom sovražna in Laval je postal diktator in propagator zvezne Nemčiji.

Montgomery Ward and Co. se na vso moč upira priznati unijo, dasi jo zahteva večina delavcev in volitve o nji pa je vodil vladni LRB. Kompanija se noči ravnatvi po odkolu NLRB, pa je v zadevo posegel Roosevelt in družbenemu vodstvu pojasnil, da veljajo postave za reguliranje odnosa med delavci in delodajalcem tudi za

Lavalov program

Vlada v Vichiju ni bežala, kot bi lahko, nego je odobrila nemško invazijo. Petain je imenoval Laval za svojega (Nadaljevanje na 5. strani.)

Podtalno delovanje v USA za ohranitev Hitlerjeve Nemčije

V tej deželi je veliko skupin in pa mogočnih posameznikov, ki si na razne postavne načine, in na nepostavne, prizadevajo, da bi Nemčija ne bila poražena. Strah jih je namreč pred socialnim prevratom, kajti tudi če "svobodni kapitalizem" Hitlerja mrzi, mu je vendarle še.

Razne liberalne revije, New Leader in mnogi drugi razkrivajo spletke fanatičnih fašističnih skupin in pa onih demokratov, ki se v strahu za kapitalizem boje Hitlerjevega poraza.

George Seldes pripoveduje v svojem listu "In Fact" o lastniku najbolj razširjenega ameriškega magazina, "Reader's Digest", DeWittu Wallaceju, ki je svojim urednikom dal na zaupnem sestanku slednje navodilo:

"Mi nočemo, da se bi Nemčijo popolnoma porazili. Naš se jo nekoliko pretepe, in jaz bi rad, da to stori ameriška armada, ki bo s tem Hitlerja poučila, kdo je boss nad svetom. Nočem pa, da Nemčijo zrušimo! Kaj pa bo z evropskim kontinentom, aki Hitlerja ubijemo in fašizem docela izbrisemo? Rusija bi v tem slučaju poplavila vso Evropo. Zato mora biti na cilj Hitlerja pretepati le toliko, da bo izprevidel, da smo mi (Zed. države) najmočnejša sila na svetu, a ob enem ga obvarovati na njegovem mestu, da bo vrili stražarsko službo nad Evropo in držal v nji red in mir. Tudi v tej deželi (v USA) potrebujemo nekoliko fašizma, da bomo imeli v nji prav red in mir. Potrebujemo take vrete fašizem, ki bo zabranil radikalcem in nihovim sistemom ter filozofijam zamah in jim preprečil vzeti vladu v njihove roke."

Ta multimilijonar ni govoril tega lani ali predlagškim, nego nedavno. Njegov magazin izhaja v sedem milijonov izvodov. Wallace (ki ni s podpredsednikom Zed. drav nič v sorodu), ima velik vpliv in kontrolira poleg omenjenega tudi razne druge publikacije. Sicer pa je skoro ves ameriški kapitalistični tisk zato, da se Hitlerja ne porazi do onemogočnosti, in do lanskega 7. decembra so ves čas zahtevali, da se naj ameriška vlada z njim spozume, ker je on edini, ki drži jez proti "barbarskemu boljševizmu".

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Sedaj je maslo na vrsti. Vlada ga je rezervirala zase v haldinilicah 40 odstotkov. In vladni ljudje strašijo gospodinje že več tednov, da bo te Amerikanu prijavljene hrane, zmanjkalno in da se je bo prodajalo na karte. Za profitarje so take metode kakor nalašč.

Unija United Rubber Workers (CIO), ki je imela to jesen konvencijo v Akronu, ima že nad sto tisoč članov. To je zanje velik napredok.

Sedaj je politika francoske vlade svojim bivšim zaveznirom sovražna in Laval je postal diktator in propagator zvezne Nemčiji.

Montgomery Ward and Co. se na vso moč upira priznati unijo, dasi jo zahteva večina delavcev in volitve o nji pa je vodil vladni LRB. Kompanija se noči ravnatvi po odkolu NLRB, pa je v zadevo posegel Roosevelt in družbenemu vodstvu pojasnil, da veljajo postave za reguliranje odnosa med delavci in delodajalcem tudi za

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Montgomery Ward. A časopis je seveda "simpatizira" z bogato družbo, ker ima "pogum" upirati se "krivični" postavi in vladnemu odloku.

Zastrupitev bolnikov v umobolnici v Salemu, Ore., je bila "masni umor". Tako je dejal govor. Do 19. nov. je umrlo 47 pacientov. Kuhar je v hrano pomotoma namešal prasek, s kakršnim se uničuje šurke.

V Braziliji se omejitve prodajanja kave v Zed. državah niso nič kaj razveselili, ker jo pridelajo tam toliko, da brazilska vlada odvisek včasi pokupi in zmeče v morje. Ameriška vlada je baje objavila Brazilcem kupiti toliko kave kakor doslej, toda vsled pomanjkanja ladij bo ostala večinoma v tamošnjih skladališčih, ki so že polna.

V Chicagu bodo mlekarji raznašali mleko od 1. dec. samo tri dni in tednu. Za mlekarje kompanije je to dobro. Hranile bodo ne samo na kav-

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Višanje cen potrebuščinam nima "stro pa"

Predsednik zveze grocerijskih industrialcev Paul S. Willis je dne 18. nov. v New Yorku izjavil, da će vlaži kaj hitro imenuje direktorja za reguliranje konzuma živil, bo tu škandal, veliko večji po svojem obsegu, kakor pa je škandal glede konzuma in produkcije gumija.

Meseca oktobra so se živila podrazili dva in pol odstotka in cene so narasle spet tudi ta mesec.

Določene so sicer takozvane "dostropne" cene, ki pa se dvigajo od enega stropa do drugega, kakor dvigala v nebolicnikih.

Sedanji kontroler cen živilskih in drugih potrebuščin Leon Henderson je nedavno izjavil, da štiri sto tisoč trgovin prazni gospodinjam nihune ročne torbice z navijanjem cen. Je res, da si sedaj vsakdo, ki kaj prdeda, pomaga z navijanjem, in najbolj pa glavni prekupci, ki dajejo valed svojega pohlepja po dobičkih vsem najslabši vzgled.

Na primer, mesna industrija se je skušalaogniti zakonu o dostropnih cenah s tem, da je cenenim vrstam mesa spremeni označbe v "meso boljše kakovosti" in to jih je dalo "pravico" dvigniti cene. Zaslužile

so milijone, ko pa je posegla vmes oblast, so se pritožile, da delajo izgubo.

Tako gre tudi s konzervami. Kompanije so s kant izbrisale prejšnje besedilo, ga nadomešči z novim, v katerem so isto tvarino označile za boljševrastno in dvignejo ceno.

Tako goljujajo vsekrižem pri vseh predmetih, bodisi pri blekah, obuvalih in aploh pri vsem, kar človek potrebuje.

Že slabše bo, kadar bo po-

trebuščin res zmanjšovalo.

Kar se tiče malih trgovcev, niso v dražitvi glavni krivci, čeprav je vladni urad za regu-

V prihodnjem letu bo treba še tri in pol milijona delavcev

Ustanova Brookings, ki se žavi z raznimi statistikami in reziskovanji, pravi, da bo treba v prihodnjem letu v vojni industriji tri in pol milijona dodatnih delavcev. Poročilo pravi, da druge v vojno zapletene dežele nimajo tako občutnega problema, ker so se na vojno boljše pripravile in večina njihove armade je v domači deželi, kjer dobre stotisoči dopust, kadar se rabi delavce, na primer na kmetijah. Ameriška armada pa je razklopilena in jo bo čedalje manj doma, to je, kar se nje tiče, ne bo mogče pomagati na enak način kakor si evropske in azijske dežele. Vrh tega vzame oskrbovanje ameriške armade mnogo delovnih rok, ker je to treba zalagati s potrebuščinami na velike razdalje, in vrheta smo "arsenal" tudi za druge zvezniške dežele.

Glavni vir novih delovnih moči so sedaj tiste ženske, ki dosedaj še niso bile zaposlene v industriji. In drug vir pa delavci v onih obratih, ki vredno vseh vojnih razmer zapirajo vrata drug za drugim.

Savin koncert bo v nedeljo 29. novembra

To nedeljo 29. novembra bo v dvorani SNPJ koncert mešanega pevskega zbora Sava, ki bo na tej prireditvi proslavljen petindvajsetletnico svojega delovanja. Sodeloval bo hrvatski mešan pevski zbor Zora, ki zapoje med drugim znano slovensko pesem "Gor' čez Jezero". Prvič med Slovenci bo nastopila na tem koncertu tudi mlada hrvatska sopranistka Rose Arbanas.

Kako Čehi delujejo za osvoboditev svojega naroda?

V petek 27. novembra bo v Slovenskem delavskem centru v Chicagu predaval tajnik čehoslovaške narodne zveze Joseph Martinek o delovanju ameriških Čehov v boju proti fašizmu in za svoboditev podjarmiljenih dežel.

Ker se pripravljamo na slovenski narodni kongres, bo njevno predavanje za Slovence še posebno važno. Iz skozenj Čehov, ki jih imajo na tem položju, se lahko veliko naučimo. Vstop na to predavanje prost vsem.

Sovjetska unija priznana devet let

Letos je devet let, od kar je predsednik Roosevelt, priznal Sovjetsko Rusijo in uspostavil z njo diplomatske stike. V sredo 25. novembra se bo vrila v Orchestra Hall, So. Michigan Ave. v Chicagu pravljivitev tega dogodka. Prične se ob 8. zvečer. Med govorniki bosta tudi Charles Chaplin in Carl Sandburg.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

so milijone, ko pa je posegla vmes oblast, so se pritožile, da delajo izgubo.

Tako gre tudi s konzervami. Kompanije so s kant izbrisale prejšnje besedilo, ga nadomešči z novim, v katerem so isto tvarino označile za boljševrastno in dvignejo ceno.

Dasi ima zvezna vlada, s predsednikom na čelu, od kongreša mandat zajeziti dragino in preprečiti inflacijo, izgleda da je dotični njen urad ali nesposoben ali pa brez moči, da bi mogel uveljaviti svoje odredbe.

A nekaj bo treba ukreniti, dokler je čas, drugače se lahko dogodi v deželi že kaj slabšega, kakor pa "škandal", ki ga napoveduje Paul Willis.

O slovenskem kongresu

DR. IVAN M. ČOK, predsednik "Jugoslovenskega odbora iz Italije"

Z zanimanjem sem zasledoval zadnje čase pisanje slovenskega časopisa o slovenskem kongresu, njegov potrebi in nujnih mnenjih. Tudi jaz sem imel in imam v tem pogledu svoje stališče, toda, z ozirom na to, da ima biti to kongres ameriških Slovencev, jaz pa sem v Ameriki le začasno, nisem smatrал za primereno, zavzemati javno stališče. Odločitev je morala pasti od strani ameriških Slovencev sa-

mi, ki se v tem času — deloma tudi radi naše notranje disorganizacije — zagrešili, ampak bi mogla celo bistveno pomagati in koristiti tako slovenski, hrvatski in srbski, kolikor tudi splošno jugoslovenski stvari. Toda v poslednjih izvajanjih se hočem dotakniti le slovenskega kongresa, ker je to vprašanje momentarno najbolj aktualno.

Dejaj sem, da je kongres neobhodno potreben in da je škoda, da se ni že zdavnaj vršil.

Obrazložiti to trditev ni težko. Danes se v svetu bije največja in najtežja borba, kar jih pozna zgodovina. V borbi niso samo posamezne države, ampak cel svet. Borba je, posebno v njenem centru, v Evropi, neverjetno ostra in surova. Ob nasprotnika — zaveznika in fašisti — si medsebojno grozita in obljubljata boj do kraja, do "popolne zmage." Žrtve so že doslej bile težke in strašne in bodo, predno bo konec, še mnogo težje. Največje žrtve bodo pred krajem borbe. Tudi posledice bodo ogromne. Ne le da bo karta sveta temeljito spremenjena, cel družabni red človeške družbe je v temelju tem preosnavljanju. In tudi ta preosnovitev bo imela svoje posledice na tvorbo in na medsebojne odnose povojnih držav.

V okviru tega svetovnega prevrata igra Slovenija važno vlogo predvsem radi svojega geografskega položaja: leži v sredu Evrope, na krizišči treh glavnih evropskih ras: slovenske, germaniske, latinske. Slovenija je naša last, a plen Germanov in Latinov. Od tod v tej grozni kataklizmi strašne žrtve, ki jih mora Slovenije prenašati. Z ozirom na požrešnost Germanov in Latinov v pogledu na naše zemlje in z ozirom na neverjetno brutalnost in cinkizem njihovega postopanja proti vsemu, kar je slovenskega, ni pretirano reči, da je sam obstoj Slovencev kot naroda na kocki.

To ni samo sentimentalna fraza ali strašilo nam samim, da bi se bolj zavedali svojih dolžnosti. Zato obstoje dokazi

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelc

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Politika zaveznikov in njihov povejni program

Sedaj, ko pravimo, da se je vsled odpornosti Sovjetske unije, pa angleški zmag v Egiptu, in ameriških na Pacifik, pa vsled ameriške invazije v Afriko, in zaradi vztrajnosti Kitajcev začela vojna sreča obračati na našo stran, se nagloma več tudi argumentiranje o miru. Kakšen naj bo? Kako preurediti svet, da se ne bo treba po premirju spet pripravljati na novo vojno?

Tudi v konservativnih krogih jih ni malo, ki se boje, da nimajo zavezniški še nobenega pravega načrta za mir. Atlantski čarter je nedoločen in pomeni le nekaj v splošnem, ne pa kaj pozitivnega.

Mnogi se boje, da so tudi v tej vojni bile sklenjene tajne pogodbe, kakor v prejšnji, in da so v njih vpletene tudi Zed. države, dočim v prejšnji niso bile. Wilsonov program je bil na konferenci v Versaillesu pokopan vsled londonskega tajnega pakta, ki je bil skoz v skoz imperialističen. Z njim so Angleži in Francozi podkupili tudi Italijo, da je pustila svoji takratni zaveznični sosed in šla nato celo v vojno proti njima. A Italijanom se je zdelo, da so dobili premalo, pa so sedaj spet na nemški strani.

London in Washington si prizadevata Italijo izvleči iz vojne in v separaten mir. Kaj sta ji obljubila, je tajnost, o kateri je poučen le Vatikan, predsednik Roosevelt in njegov zavodnik pri papežu Myron Taylor, ter Winston Churchill in nedvomno tudi njegov minister vnanjih zadev Anthony Eden.

Wendell Willkie pravi, da kadar v Londonu in v Washingtonu govore o kaki akciji združenih narodov, to pomeni samo ameriško in angleško vlado. Moskva in Čungking izvesta kaj želite ko je dogovor med Londonom in Washingtonom že sklenjen.

Druge zavezniške vlade, nastanjene večinoma v Londonu, pa sploh nimajo besede. Ravnajo se po željah in navodilih angleške vlade, v kolikor se slednji sploh zdi vredno dajati zamejnemu ministru direktive.

V tej deželi se je postavil Wendell Willkie v zahtevah za rešitev kolonialnega ter raznih drugih svetovnih problemov na levo od predsednika in daleč na levo od Winstona Churchilla. Toliko bližje pa je vsled tega Staljinu in Čiang Kai-šeku. Torej ekstremi vse križem.

Na Angleškem prijemajo Churchila poslance delavske stranke, posebno nekateri, ki se ne boje izreči tudi najdržnejše kritike ob pravem času. V Čungkingu sumijo, da se evropski imperializem ne misli umakniti iz Azije, iz katere so ga pognali Japonci. Churchill in južnoafriški premier maršal Jan Smuts sta Kitajce in Indijce potrdila v tej domnevni.

Iz Francije so poročili, da sta po novi nemški invaziji v neokupirani deli prisija v pest Nemcem bivši španski socialistični voditelj, premier v španski republiki, Francisco Largo Caballero, in bivši pravosodni minister v njegovem kabinetu socialističnega Santiago Cesares Quirogo. Nacijska oblast jih je — tako se je glasilo poročilo, sklenila izročiti generalu Francu. V smrt kajpada.

Cemu-ni vlada Zed. držav dovolila ali pa pomagala tem bojevnikom demokracije in pravice socialne uredbe na varno v to deželo? Ako ima prostora za aristokracijo, za razne dvorce, izmed katerih se ni še nikče potegoval za demokracijo ali za ljudske koriste, cemu se bati "radikalcev", kakor sta omenjena in mnogo drugih, ki so bili v sedanji poplavi zajeti v Franciji in izročeni rabljem?

To so stvari, ki navdajajo liberalne kroge v Zed. državah z bojažnijo, da se morda versalistske zmote spet ponove, močno še celo bolj pogubno, kakor zadnjici.

Sporazum ameriškega povljetja v Afriki z Darlanom je osupnil vse tiste Francoze, ki se označujejo za borbene in so aktivno v boju na zavezniški strani od začetka. Dnevnik mornaričnega tajnika Franka Knox, Chicago Daily News, je poročal iz Londona, da je ta korak ameriških oblasti v severni Afriki presenetil tudi vso angleško (liberalno) javnost, ki sklepa, da namen vlade Zed. držav ni kak nov red po tej vojni, nego starega s silo ohraniti.

Apizarstvo, ki ga uganjati obe vladi napram Italiji, in odslovitev Stafforda Crippsa iz Churchillovega vojnega kabreta ne pomeni nič dobrega.

Pomeni le, da se gre za obvarovanje kapitalizma, in če treba tu in tam podpreti tudi kak fašističen-režim, nič ne de.

Ta spor se je vršil dolgo v ozadju kulic. Stalin in deloma Willkie sta ga pritrivala izven, in pomaga jima londonski Daily Herald — dnevnik laboritov, ter mnogi drugi, ki so toliko vplivni, da se njih glas čuje tudi po ostalem svetu.

Gre se za privatne in ljudske koriste. Za ohranitev ekonomskih uredb kakršna je in za tako, kakršno hoče in jo pričakuje delovno ljudstvo. Za tako, kakršno bi radi vsi podjarmljene.

Angleška armada v Egiptu je v svoji zadnji ofenzivi proti Rommelovim četam zajela tisoče nemških in italijskih vojakov. Na gornji sliki so vjeti, Italijani, Angleži pravijo, da so se obnašali tako kot da so želi v angleško ujetništvo. Vojnih muk je zanje konec, hrano pa dobivajo sedaj boljši kot jim jo je dajal Mussolini.

ZBOR SAVA OB SVOJI 25-LETNICI, Posnemanja vredna KI JO PRAZNUJE 29. NOVEMBRA

zgleda

V Chicagu je bilo že priljeno število slovenskih pevskih zborov. Opisal sem jih v enemu izmed prejšnjih letnikov Ameriškega koledarja. A redki so, ki bi bili aktivni skozi 25 let in več.

Slovenski pevski zbori so se porodili večinoma v veseli družbi. Nekateri pa so bili posledica kakih nesporazumov, ali pa se je za ustavitev pognal kdo, ki je imel veselje in pa prijatelje, ki jih je dobil v zbor.

Dasi poznam Savo od začetka in sem morda zamudil le kake dve njeni večji prireditvi, nisem bil nobenkrat član zobra. A z oglašanjem, s prodajanjem vstopnic, ali kakor že, sem pomagal več ali manj vsački njeni prireditvi.

V njenem zboru sem "nastopil" samo enkrat. To je bilo na eni jubilejni slavnosti društva št. 86 SNPJ, ki se je vršila v dvorani sekola Jonač v Ciceru. Pevovodja Frank Kerže me je povabil na oder, češ, da nas bo več. In res smo ga napolnili. Bilo nas je "ko listja in trave". Zbor ga je pošteno polomil, pa ne zato, ker sem jaz "pel zraven". Znal ni, to je bilo vse, ljudje pa so se smejali, da kaj! Takrat so bile vreme razmere, kakor so sedaj, pevcev ni bilo na vaje, pa Kerže ni vedel, ali bi, ali ne bi. Končno se je le odločil, da poskusimo. Tisti, ki so znali peti, so rekli, da ga je tudi on "polomil", ker je dal z neuglašenega klavirja napacen glas.

Ko je sklenilo, da naj postane mešan zbor, so se nekateri moški upirali. A velika večina je bila za in zbor je po tem polomil, pa ne zato, ker sem jaz "pel zraven". Znal ni, to je bilo vse, ljudje pa so se smejali, da kaj! Takrat so bile vreme razmere, kakor so sedaj, pevcev ni bilo na vaje, pa Kerže ni vedel, ali bi, ali ne bi. Končno se je le odločil, da poskusimo. Tisti, ki so znali peti, so rekli, da ga je tudi on "polomil", ker je dal z neuglašenega klavirja napacen glas.

Bil je menda previšok ali kar že.

Sava po tistem neuspehu ni sla v pokoj, nego ji je bil natuk, da ni dobro iti pred publiko brez vaj.

Največ o zgodovini Save bi lahko napisal njen bivši predsednik Frank Alesh, ki je bil v nji aktiven od početka pa do pred par leti. Pa Frank Udrovich, Mike Skočir itd. Zelo verljivo se je nekaj časa udejstvoval v Savi, tudi pokojni Frank Stonič, po prejšnji vojni pa par let Fred Zalaznik, ki je imel za delo v zboru ne le glasbeno, nego tudi organizatorično sposobnost, posebno pri aranžiranju sporeda in v oglašanju. Neko popoldne — par dni pred Savinim koncertom, je prišel ves preplašen k meni: "Herberjeva dvorana gori! Kaj bo s Savinim koncertom?" Do njenega je bilo menda še kakate tri časa. Herberjeva dvorana (na Blue Island Ave.), ki je bila najeta za Savin koncert, je bila v nekaj urah le še očrnela zidovje. "Kaj storiti," je jamerjal Zalaznik. "Toliko dela je

bil v točno začne.

Vstop k predavanju svoboden vsem. — P. O.

Na zabavah, sejah in drugih priložnostih se spomnite tiskovnega sklada Proletarca.

nisi, zasluženi narodi. Ves svetovni vrtinec se poslagoma osredotoča da eno samo točko: za in proti socializmu. Neki angleški poslanec je izjavil, da so ljudske množice zanj, vlade pa proti. In pa da bodo ljudstva imela končno besedo, ker bodo vojno ljudstva plačala.

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

Ameriška zmaga nad japonsko mornarico je prišla ravno o pravem času, kajti poročilo ministrstva za kongresnika Melvina Massa o naših porazih na Pacifiku je javnost precej potro. Izgleda v resnici, da Japonci ne gra več tako koper po redu zadnje čase.

Tudi v Afriki se je obrnil. Bahav Rommel se je obrnil proti demu in Amerikani so se v Algeriji dobro utrdili. Situacije je tam še zelo meglena. Človek nič kaj rad ne čita imena kot Dorian, Flandin ter Nunes. Načelnik svobodne Francije general De Gaulle se je odprt, izrazil, da nima in da ne bo imela njegova stran nobenega stika s temi izdajalcami. Koliko uspeha bo doprineslo "apizanje" z Darlani in Flandini, bo pokazala bodočnost.

Prvi čin, katerega so doprinesle nacijske svinje v sedaj okupirani Franciji, je bilo ugrabljenje dveh odličnih političnih beguncov, katerih se niti vladavina v Vichiju ni upala deportirati. To sta Spanci Santiago Cesares Quirogo, ter starški socialistični bojevnik Francisco Largo Caballero. Obadvaja sta bila oddana španskim oblastim kar pojmeni zanjem govorito smrt. Najznamočnejše je to, da so prijatelji španskih lojalistov v Ameriki poskušali že dolgo časa jima dobiti dovoljenje za dohod v to deželo. Dočim imamo dovolj prostora za razno aristokrate in fašistično svojstvo, ni bilo prostora za ta dva človeka! Vse to kaže koliko moči ima še Rim in katoliška fašistična Španija v govorovih odločujočih krogih te dežele.

Se en odličen begunec je do spel, ali bolje pribeljal v Španijo. S tem se bo seve postopalo drugač kot pa z Largo Caballerom. To je eminentna kardinal-nadškof Hlond. Ta poljski kardinal je zadnje čase stanoval v Lourdu na Francoskem, a je pri dohodu Nemčev pobegnil v Španijo, kjer so ga sprejeli z vsemi častmi. Stanoval bo v Saragossi.

Ravno danes sem čital, da je nagle smrti umrl star radikal in prijatelj Emme Goldman — anarhist Ben Raitman. Dr. Ben Raitman je bil med čeških levicarjev, dobro znanega očeta. Kot zdravnik je napravil veliko dobre.

V svoji mladosti je veliko potoval in je imel stike z večino radikalcev onih dneh, kot so bili Peter Kropotkin, Malatesta, Cafiero, Johann Most, Berkman itd. Vsako leto je romal na enajstega novembra s svojimi somišljeniki na Waldheimsko pokopalisko, kjer so pokopani širje anarhisti, ki so bili obeseni radi haimarketskih izgredov. Tako je zopet izginila ena markantna oseba s pozornico.

Na dolgi poti. (Konec.)
Tri dni po ujetju člana Kai-šeka ni vedela javnost ali je živ ali mrtev. Med tem, ko so se širile najralnejše vesti o njegovem smrti, je bil Kai-šek na varnem v Sjanu. Kaj se je godilo v tem času, sta on in njezina žena Čiang Soong Mei-lin opisala v njuni knjigi "A Coup D'Etat". Da se je bal za svoje življenje, je naravno. Ali nevarnost mu ni pretila od mladega Čang Hsue-lianga in ne od rdeče armade, ampak od mladih upornih častnikov, kateri so zahtevali preki sod ter smrtno kazeno za izdajalca Kai-šeka. Da je imel zelo veliko sovražnikov v svoji lastni stranki in v armadi ter celo v njegovem štabu, se je ravno tedaj pokazalo. V Nankingu so se odprto veselili njegovega konca. Tudi so odprto pričakovali, da bodo komunisti zahtevali smrtno kazeno sedaj, ko je bil v njihni oblasti. Da se to ni zgodilo je varoval ta, ker izmed vseh kitajskih strank so bili komunisti edini, kateri so razumeeli moč zedinjene fronte ter potrebo skupnega boja proti Japonski. Zato so zahtevali od mladega maršala Čang Hsue-lianga ne samo Kai-šekovo propustev, ampak da mora načeljevati skupnim armadom v boju proti Japoncem.

Sodružni! Izvolite delegate za vseslovenski kongres v Clevelandu dne 5.-6. decembra.

Tole mi ne gre v glavo?

Ako smo res za demokracijo v vseh krajih sveta, kako to, da je zvezni senat uničil predlog, ki bi dal demokracijo revnim državljanom v južnih državah?

POVESTNI DEL

Za očetom v Egipt

NIKOLAJ RAJNOV

(Iz bolgarščine prevel TONE POTOKAR)

Prvi je zapuščal domovino. Hše na carigradskem obrežju so postajale vedno manjše za belo ladjo, potem jih je zmanjkal. Takrat je rdečeličnega mladeniča obšel strah. Ozrl se je okrog sebe: vse sami tuji ljudje. Ko da ga peljejo na mornarico. Mrak se je dvigal iz valov in hotel prvimi zvezdam proti. Skrivnostne sence so vstajale okrog njega; bradati moški s fesi, tenke žene v fedražah, jedri, ostrženi mornarji. Svežje in hladno je zapihalo. Iz dna mračnih daljav, kamor je sopihala "Osmanija", je nekaj prepričljivo vabilo. Mladenič se je vzravnal. Strašljive megle je zmanjkalo, v srce mu je pljusknila smelost morja. Domisil se je besedi, ki mu jih je mati govorila ob slovesu: — Raško, Bog ti ne bo odpustil, če mu ne poveš vsega!

Tedaj se je v temi pred njim zarasil svetel krog. Z materjo sedita v sobi pred veliko podobo Jeruzalema in požolteli mi rodbinski slike. Oma mu zgovorno toži. Pet let že prejema od moža samo denar. Nič ji ne piše. Prišli se ljudje iz Egipta in pripovedovali, da živi z neko mlado Grkinjo. Tako ne more iti naprej. Vse na si ogleda — in piše naj ji.

— Pojdi, Raško, pojdi, ker te skrbi so me zlomite; nekaj težkega leži v meni. Poglej, kaj počenja tam tvoj oče; ali je vlači z ono, ali ti nesramneži lažijo. Če ti bo kaj dejal, ne tori po njegovovi volji — pa bodoši da bi ostal pri njem, bodisi da bi ti ponujal denar, da začneš s trgovino. "Ne potrebujem," reci, "tvojega denarja, grobu naj te žge." Tako mu reči, Raško: pusti naj jo in naj pride. Še z očesom ne treni; pri njem boš stanoval, saj si njegov sin; toda tudi moj sin si; kot svojega zaščitnika te posiljam — da me boš ščitil pred tisto prekleto Grkinjo, da bi jo krči skrčili.

Pedoba Grkinje se je spremnjala. Tenka, pa visoka, razposajena. "Kakor da jo vidim, Raško, kako se smeje; usta ima do ušes — ena tistih je sladkavo se nasmiha in mežika." Ali pa grda, grbasti, suhlijata, toda lokava in sladkobedna, gizdalinska. "Lišpajo se, moj Raško, kar naprej se lišpajo te opice; cigansko kožo, pa si je belila natresla načno, nardečila se je, lase si je umrzla. In ko zine! Moški a — tega se jim hoče!" On je riv seveda, ne ona. "On je riv, Raško, klapa klapasta. Kako da ga ni Gospod udari!

po čelu, da bi padel, da bi si nos potolkel, ko je srečal tisto prekleto ženčino, da bi je ne bil videl, ne ona njega prevarila! Greh je, Raško, če človek preklinja — in ne daj Bog, da bi se zgodilo, kakor govorim! — toda saj sam vidiš, v kakšen položaj me je spravil! Sama kletev mi vre iz ust...!"

Ponoči se je Raško pogosto dramil. Poguma mu je zmanjkal. Pred očmi se mu je črnila sovražno kipeča gladina, brezkrajna in brezdanja. Čutil je, kako ga močna roka stiska za grlo, ga dviga nad vodo in ga nosi nekam, odkoder ni vrnitve.

Dan se, Raško se sovražno ozre po morju. Od tam mu prihiti naproti vznemirljiv spomin: mrakotna slika vesoljnega potopa, naslikana v enem oglu hišnega Jeruzalema. Novečna ladja plava med dvignjennimi rokami potapljalcočih se. Dež pljuškovo pada; dolge blede proge prebadajo vzvaljeno modrino in se ko strupene strele zadirajo v meso. Nobene glave nikjer. Same roke, koščene in grobe, polne greha, toda roke, ki so ljubile življenje. Nad brzdami pa se ravnočudno nosi ladja, vsa zaprta, ko plavajoča hiša. Nobenega obraza na oknih, ko da grobnica drsi po morju. In tisti trenutek se zazdi mladeniču, da potuje sam v tisti grobniči, ki ne bo nikoli doseglj obrežja.

Odaljeni otoki so mu gomazeli pred očmi. Potem — pristanišča in mesta. Vse se je leskatalo v škrilatu. Hrup je bilo slišati. In življenje, bučno življenje. Črnopulta, smejoča se dekleta s temimi, škilečimi očmi. Žilavi moški. Veseli oči in divje kretanje. Njemu pa je bilo težko. Kaj bo počel tamkaj? Kako bo začel pogovor z očetom? Bilo mu je, ko da ga žilava roka stiska čez senca.

Stari ga je pričakoval. Ni se začudil, ko ga je zagledal v pisarni. Iz stisnjeneh oči, tonečih v maščobi, se je polagoma odtrgal dolg pogled, ga mirno premeril, potem so se debele uštice raztegnile v mehek polnasmeh pod zasukanimi mustačami, slišati je bilo odmerjeni "Dobrodošel!" — in velika roka se je stegnila proti sinu. Pogovor je bil kratki. Raško je utrujen, umiti se mora in prespati; odpeljali ga bodo domov, v sobo za goste.

Ni se mogel ganiti. Težki zrak se je leno premikal. Vročina je lila v sobo, polno dragocenega pohištva, polzela je po preprogah, silila skozi svilene zavese na ležišče. Podija je spanec, topila možgane, slabila voljo. Vstal je. Poskušal je razmišljati. Kaj naj mu poroča? Treba je bilo začeti do dana. Toda kako? Grenek občutek se je tajil na dnu sinove duše. Kaj si je tako zamišljal svojega očeta? Težkega, odbelelega v telo. V njegovem srcu prav gotovo ni nemira; razum pa je pustil življenju svobodno pot. Kakšne besede naj govoriti o tem človeku?

Begajoči pogled mu je obvinil na mizi. Slike — ene in iste ženske. Nasmihačo se. Na kameli — pred sfingo, za njo pa — piramide. Na otomani leži, s knjigo v rokah. Sedi — opico ima na ramenu in smeje se; z eno roko boža opico, v drugi drži pahljačo.

To je torej ona. Lepa. Velične oči ima, najbrže črne. Bujne lase. Gleda — pametno.

Prišel je oče. Prvi je povzel besedo:

— Tvoja mati mi je pisala, da bi rad prišel semkaj. Ni slabo. Toda nisi izbral pravega časa; sedaj je strašna vročina. Misil sem ti pisati te dni — da bi počakal do jeseni. Pa, ko si že prišel, naj ti povem: posel, kakšen je moj, se mi zdi, ni zate. Če se namernavaš česa ciprijeti, bi bilo najbolje pozimi. Če bi rad videl Kairo, oglej si ga, potem se vrni. Toda takoj življenje ni zate, rečem ti. Vročine ne boš mogel prenesti, pa tudi pusto je. Ne glej me; jaz sem se že privabil.

(Dalje prihodnjic.)

Ameriški vojaki so imeli za svoj pochod v francosko severno Afriko zelo dolgo pot. Najprvo so bili poslani v Anglijo, ali pa se na severno Irsko. Ad tam pa ra Gibraltar in nato pa so začeli s pravo vojno službo. Ustanovili jih je bilo invadirati francosko severno Afriko, ki so jo okupirali brez da jim bi Franci prizadevali velike ovire. Začeno z Američani je bilo poslanih v francosko Afriko tudi veliko angleških vojakov.

O slovenskem kongresu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

uradno italijansko kontrole. Na njej je zarisan celo Evropsko. Zapadna meja Jugoslavije začenja še vzhodno od Reke in teče po slovenaško-hrvaški meji proti severu do Ograke. Vzhodno od te meje leži "Croatia" (Hrvatska), ki gre na severu ob reki Dravi do njenega izliva v Donavo in ob Donavo do Zemuna. Na to gre po starci srbo-avstrijski meji ob Savin in Drini ter ob bivši črno-gorsko-hecegovinski meji do Jadranskega morja. Pri tem pa pripadajo Italiji: Dalmacija med Velebitom in Dinaro ter morjem južno od Splita; dalje, razen Brača in Hvara, vse dalmatinsko otočje; in končno Kotorški zaliv s široko okolico, ki gre proti severu do blizu Dubrovnika, na jugu zavema Budiro in, seveda, prvozadni strateški objekt Lovčen. Z drugimi besedami: Hrvatski državi priznavajo vse one kraje bivše Avstro-Ogrske, kjer prebivajo Hrvati in Srbi; odvzeli so ji "samo" tole: Reko, skoro celo Dalmacijo (brez Dubrovnika), skoro vse otroke (brez dveh) in Kotor z Lovčenom. Vse to si je vzela Italija za sebe. Malenkost! Vojvodino so velikodušno poklonili Madžarom.

Na vzhodu te "Hrvatske države" sta dve državici: Srbija in Črna gora, obe samostojni in neodvisni druga od druge. Srbija ima meje od pred letom 1912 do Ristovca na jugu (t. z. predkumanovska Srbija!). Celo južno Srbijo (Makedonijo) so podelili na dva dela z linijo, ki gre od Ristovca do Ohrida. Vzhodna polovica (s Skopljem) gre Bolgariji, ki dobijo vrnjen tudi caribrodski kraj, katerega je izgubila po prvi svetovni vojni. Druga polovica pripada Albani.

Kakor v zadnji vojni tako tudi v tej zavezniški vojirijo in oblikujajo svobodo vsem narodom po tej vojni. Atlantski čarter govori, kakor svoječasno Wilsonove točke, odločno v naš prilog.

Pri vsem tem pa imajo neke italijanske grupe v inozemstvu držnost, da zahtevajo, da ostanejo dosedanje meje Italije neokrnjene. S tem javno zanikanjo principe atlantskega čarterja. In to niso Italijani-fašisti, temveč Italijani, ki trdijo, da so proti fašizmu, proti današnjem uradni Italiji, severnem Nemčiji, Prekmurje Madžarski.

Ta karta, ki pokazuje uradne italijanske aspiracije, je zelo značilna in podobna.

Slovenije na karti sploh ni več, ker je razdeljena po naši demarkacijski liniji med nemško in laško okupacijo. Južni del je dan Italiji, severni Nemčiji, Prekmurje Madžarski.

Ta karta, ki pokazuje uradne italijanske aspiracije, je zelo značilna in podobna.

Tvoja mati mi je pisala, da bi rad prišel semkaj. Ni slabo. Toda nisi izbral pravega časa; sedaj je strašna vročina. Misil sem ti pisati te dni — da bi počakal do jeseni. Pa, ko si že prišel, naj ti povem: posel, kakšen je moj, se mi zdi, ni zate. Če se namernavaš česa ciprijeti, bi bilo najbolje pozimi. Če bi rad videl Kairo, oglej si ga, potem se vrni. Toda takoj življenje ni zate, rečem ti. Vročine ne boš mogel prenesti, pa tudi pusto je. Ne glej me; jaz sem se že privabil.

(Dalje prihodnjic.)

Torej če bi zmagal osovinu, Slovenije ne bi bilo več.

Toda osovinu ne bo zmaga-

la, zmagali bodo zavezniški.

Dobro! Ali pa smemo biti

ujetniki napravili iz zemlje, peska, pa tudi iz kamena (če so ga dobili) spomenik — Mussoliniju in razne fašistične embleme s fašističnimi napisimi. V angleških taboriščih gotovo na to niso bili prisiljeni.

Politika State Departmenta in Foreign Office dokazuje, da Anglosaksoni še ne pozajmo Italijanov, njihovih razmer, njihovega značaja. Varajo se angloški diplomati, če mislijo, da bodo z lepimi besedami in obljubami pridobili Italijane za sebe, za odkritosrčno sodelovanje. Dvajset let fašistične megalomanije je italijanski narod popolnoma preobrazil; od prilike kakor nacizem Nemce. Tlak deklamacij je bilo na Jadranškem morju kot italijanskem jezeru, o Balkanu kot italijanskem mostu za "širjenje italijanske kulture" proti nekulturnemu vzhodu, o Sredozemskem morju kot "mare nostru", o ne-nastinjem in požrešnem ter hinnavskem Albionu, o zabiti, krenčenski in prednji anglosaksonski buči, o smehih in neresnih Amerikancih, ki ne znajo kot gumo žvekati, o veličini in "primatu" italijanskega naroda, o slavnem italijanskem imperiju, ki bo zavladal nad Sredozemljem in vsemi njegovimi oblastmi, nad Afriko, nad Orientom, o protektoratu nad vsemi Arabci, nad Muslimani itd., itd., itd. Pa niso bili samo deklamacije, niso bila samo uradna politika, ki je šla v tem pravcu, ampak se je narod vzrejal v tem duhu potom krajnji in drugih publikacij ter predavanj na univerzah, po srednjih šolah in potom drugih institucij!

Da, da, Musso ni nič manjši manjšak kot Hitler. Toda, kakor Hitlerju ne bi vsa njegova abnormalnost in megalomanija nič koristila, da ni bil za njim skoros vespemški narod, ravno tako ne bi Mussoliniju pomagalo njegovo žabje napihanje, da se ni z njim vred napihaval cel narod od kralja do zadnjega pastirja. Potreben je proces ponovne, pravilne vzgoje italijanskega naroda. Prvi korak k temu mora biti, kakor za Nemce: kazen za dosedanje grehe in zločine.

Globoko sem prepirčan, da se bo politika angloških držav, politika popuščanja nasproti Italijanom — morda še čez dalj časa (in the long run) — še bridko maščevala nad njimi samimi. Pa tudi neposrednega učinka — vstaje v Italiji in odcepiljanja od Nemčije — ne bo; in to ne radi tega, ker tega Nemci ne bi dopustili, ampak tudi ker Italijani sami tega nogočajo; še vedno je večina fašistična ter antibratanska, anti-francoska, antiruska, antizavezniška. Vsako drugo prikazovanje situacije v Italiji je nerealno in tendenciozno.

Do posledic, ki jih želi angloška propaganda, pa ne pride tudi radi tega, ker to propagando v Italiji smatrajo kot slabost in ne kot odkritosrčno nakanjenost.

Edini argument, ki bo v Italiji izdal, to je — udarec. Udarec v Egiptu in Libiji ter bombariranje italijanskih mest — to so edina lekcija, ki bo imela uspeh, če se bo nadaljeval.

Ta angloška propaganda pridobivanja Italijanov za zavezniškega pa ima drugo, neprjetno plasti: vzbuja pri nas Jugoslovanih, in posebno pri nas Slovincih, čudne občutke. Mi smo doprinošali in doprinošamo zavezniški borbi ogromno. Absolutno vzetno morda ta doprinošni ni tako velik, toda relativno, ako se vzamejo vse okolnosti v poštev, je morda večji nego kateri koli drugi. In pri vsem tem mi za svoje nacionalne ideale in cilje, za katere se borimo — in edino zanje se borimo — ne moremo dobiti od zavezniških nobene obljube ali izjave, Italijani pa, ki se že dve leti borijo proti zavezniškim, v Afriki, na Ruskem, ki potaplja bojne in trgovske ladje zavezniškov v Sredozemju in po oceanih — so spoiled child, enfant gate zavezniškov, in to celo enfant gate, ki noče poslušati in ki se ponudbam zavezniškom zaničljivo smje. Ali ni vloga zavezniškov nekoliko čudna?

Ali, kakor zgoraj rečeno, mi razumemo spekulacijo zavezniških.

(Konec na 5. strani.)

Jubilejni koncert

pevskega zboru

"SAVE"

v nedeljo 29. novembra 1942

ob 3. popoldan

V DVORANI SNPJ, 2657 S. LAWNDALE AVE.

PROGRAM

I. DEL

POZDRAVNI GOVOR — John Rak, predsednik "Save".

ZBOR SAVA:

- a) Bratje le k soncu svobode — Ruski narodni napev
- b) Eno samo tiko rožo — Ferjančič
- c) Naša zvezda — Anton Nedved

ROSE ARBANAS (sopraniška) poje:

- a) Kradem Ti se u večere — Konjovič
- b) Hajd u kolo — Zajc
- Na klavir spremlja Jasna Bjankini

ZBOR SAVA:

- a) Pri oknu — V. Vodopivec
- b) Pogovor s slavcem — Janez Lahnar
- c) Nekje v Franciji — Emil Adamč

ROSE ARBANAS poje:

- a) The Soldier's Bride — Rachmaninoff
- b) The Nightingale — Alabieff
- Na klavir spremlja Jasna Bjankini

ZBOR SAVA:

- a) Bledi mesec — F. S. Vilhar
- b) Na vasi fantje pojejo — Narodna
- c) Nazaj v planinski raj — A. Nedved

• KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

KOMENTARJI

Slovenski kongres je sedaj glavna točka zanimanja v naši javnosti. Dr. Čok ugotavlja, da je velika škoda, ker se ni že davnno višil. Je v pravem.

En vzrok, čemu so bili nekateri tako zoper politično akcijo, je JRZ. Češ, tista akcija se ni obnesla, na protiniki pa so jo diskreditirali, torej ne hodimo znova v negotovost, kakor zadnjic. John Chemazar pravi v tej številki, da ni propadel v prejšnji vojni samo program JRZ, nego vseh Wilsonovih 14 točk, vsled česar imamo sedaj drugo svetovno vojno. Kritiki, ki se še vedno spotikajo ob J. R. Z., na to dejstvo pozabljajo, pravi Chemazar.

Slovenski duhovniki so se na svojem sestanku v Clevelandu po dokaj dolgi razpravi zedili odobriti slovenski kongres; rekli pa so marsikatero hudo na račun katoliških odbornikov, ki imajo v slovenski sekcijski JPO večino, pa so pozabili zbor še posebej povabiti slovenske župnike. Menda ne-namenoma, ker so smatrali, da itak lahko pridejo kot delegati katoliških društev. Župnije namreč niso demokratične. Duhovniki v njih so imenovani, ne izvoljeni, in če se višjam v tem zamerijo, morajo drugam. Ni bol prav, ker so godrnjali nad Zalarjem in drugimi takimi, ker jim pa niso kralili v ničemer pravice priti na kongres, ako se dajo izvoliti v društvenih. Ako sem gledel seje pripravljalnega odbora, ki se je vršila zadnjem sestanku dne 20. novembra v Chicago je bil, kakor poročajo, povabljen v odbor tudi njegov priatelj v enakih aktivnosti v prejšnji vojni, Rudy Trost.

"Am. Slovenec" pravi: "V hrvaškem in srbskem tisku je teku praveca vojska. Nekaj je na mestu, veliko pa je odveč. Stanje se zdi, da je prav isto, kakršno je bilo med nekaterimi hrvaškimi in srbskimi voditelji pred žalostnim incidentom v beogradski skupščini leta 1928. Nobena stran nima najmanjše volje popustiti. Prav naprej gre v ekstreem. Kakko bo končalo." Zdi se, da je to napisal p. K. Z. Ako je, je on nekoliko kriv temu stanju, ker je deloval za takoj Jugoslavijo, kakršno si je zamislil Pašić. Ako bi bili diplomati, ki se skrupsali mir po prejšnji vojni, pametni, pa ne bi bile tiste strejanja v beogradski skupščini in ne bi bili vzrok za tragične boje med Hrvatim in Srbi, ki sedaj ogrožajo bodočnost slovenskega naroda tudi skupnost, četudi pri tem trpe ideje.

Kongres dne 6. dec. "naj bo le priprava za bodoči pravi kongres". Tako predlagajo slovenski duhovniki z velikim podudarkom. To pomeni, da jim sedanjem sklicatelski odbor ni po godu, ker je stvar po njihinem mnenju zavozil in jo bo

treba pričeti znova pod spremenjelim vodstvom.

Kazimir Zakraješ se je končno kar odprto spustil v politiko, čeprav je že kar ob svojem prihodu v to deželo izjavil, da tega ne bo storil. K tisti njegovi ugotovitvi je bilo v tej koloni rečeno, da zaobljube ne bo mogel držati. Takoj od začetka jo je prelomil, ja pa precej ponehal pozneje. V Amerikom domovini z dne 16. nov. pravi, da je to storil na željo podpredsednika jugoslovanske vladne Mihela Kreka. Tako se je namreč Snoj domenil z Mihom, ko je šel k njemu iz New Yorka v London in se vrnil nazaj v Ameriko s pismom za Kazimirja. Za vso to stvarjo je veliko reči, o katerih pa sedaj ne bomo veliko pisali. K. Zakraješ ugotavlja le toliko, da mu Krekovo navodilo ni bilo natančno, a se je vzhod temu ravnal po njemu. Bil pa je užaljen, ker se smatra za politično delovanje in težje veliko spodbnejšim kot pa bi za takologo mogel biti Snoj, kateremu je Krek poveril vse vodstvo "politične akcije". Vsem, ki so tu v imenu jugoslovanske vlade, in od nje najeti, očita, da le on (Zakraješ) edini je bil tam, ko je bila Slovenija križana, "vsi drugi, kar jih je zunaj pa so odšli ali še pred (nemškim-italijanskim) napadom, ali pa takoj isti dan napada..."

Rev. Zakraješ je torej spet v politični akciji in na zadnjem sestanku dne 20. novembra v Chicago je bil, kakor poročajo, povabljen v odbor tudi njegov priatelj v enakih aktivnosti v prejšnji vojni, Rudy Trost.

"Am. Slovenec" pravi: "V hrvaškem in srbskem tisku je teku praveca vojska. Nekaj je na mestu, veliko pa je odveč. Stanje se zdi, da je prav isto, kakršno je bilo med nekaterimi hrvaškimi in srbskimi voditelji pred žalostnim incidentom v beogradski skupščini leta 1928. Nobena stran nima najmanjše volje popustiti. Prav naprej gre v ekstreem. Kakko bo končalo." Zdi se, da je to napisal p. K. Z. Ako je, je on nekoliko kriv temu stanju, ker je deloval za takoj Jugoslavijo, kakršno si je zamislil Pašić. Ako bi bili diplomati, ki se skrupsali mir po prejšnji vojni, pametni, pa ne bi bile tiste strejanja v beogradski skupščini in ne bi bili vzrok za tragične boje med Hrvatim in Srbi, ki sedaj ogrožajo bodočnost slovenskega naroda tudi skupnost, četudi pri tem trpe ideje.

Kongres dne 6. dec. "naj bo le priprava za bodoči pravi kongres". Tako predlagajo slovenski duhovniki z velikim podudarkom. To pomeni, da jim sedanjem sklicatelski odbor ni po godu, ker je stvar po njihinem mnenju zavozil in jo bo

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUSTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Zdržljene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00
na leto; \$3.00 za pol leto; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero
\$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leto; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

Bizerte je ena najvažnejših francoskih luk na afriški strani Sredozemlja. Gornja slika predstavlja pogled na to pristaniško mesto.

no zmagajo. Morda bi mogel Slovenski narodni kongres kaj izdatnega storiti za premirje med Hrvati in Srbi in končno za delovni sporazum med člani "troimenega naroda".

Louis Adamič pravi v svojem članku o slovenskem kongresu, da se ga bo udeležil samo v soboto 5. dec., ker bo v nedeljo drugod zaposlen. Ob enem je posvetil v dosedaj zelo zakrivljeno dejstvo, da je v Jugoslaviji civilna vojna, v glavnem med partizani in Mihajlovičevimi četniki. Proletačec je o tem poročal in navedel podatke, a potem je nam bila od gotove strani izrecena želite, da ne bi pisali o tem žalostnem poglavju. Pa mora prej ali slej tudi v širšo javnost, ker ni ta stvar nikomur več skrita. Gledate Slovenije pravi Adamič:

"Kakor kažjo razna poročila iz Slovenije, je danes ves slovenski narod v silnem političnem procesu, ki odpira dva važna pogleda. Prvi je čudoviti in jasniški odpor našega naroda proti osišču. Drugi je mogočna ideološka razvratitev, ki prehaja v revolucionarno stanje in civilno vojno.

Vse kaže, da je staro politično vodstvo v Sloveniji, vitezvi obe doslej važni politični stranki postalje prisivo in se ne upira osišču; nekateri izmed starih političnih voditeljev so celo kvindili, drugi so "apizarji," ali pa, kakor pravimo v Ameriki, sedne na plotu. Na drugi strani pa vidimo, da so mlajši ljudje kakor tudi recimo važni nepolitični voditelji, kar jih ni bilo pobitih ali odpeljanih v italijanske in nemške jedote, v ujetniške tabioriče ali pa prisilno ujeti, postali bojevniki in delavci v "Osvobodilni fronti." Vsi ti se sedaj aktivno bojujejo ali pa simpatizirajo z osišči, ki vodijo odpor. Nobenega dvoma ne more biti več, da so partijske čete osvobodilne fronte izvojevale važne bitke s silami osišča.

Partizani so velike vojaške važnosti. Oni danes najbrž kontrolirajo vse slovenske podeželje; le večja mesta so v rokah osišča, kjer vzdružuje Nemci in Italijani ogromne vojaške posadke. Tudi ni dvoma, da to poveljniki nekaterih partizanskih čet komunisti, ali ljudje, ki goje simpatije do njih in do Rusije, oziroma do oba. Toda pretežna večina članov osvobodilne fronte izvojevale važne bitke s silami osišča.

Zelo verjetno je, da so v Sloveniji in v Jugoslaviji sploh sovjetski komisari ali sovjetski vojaški poveljniki, ki so svetovali partizanom, če je to celo poveljniki Osvobodilne fronte, ki itajajo nekako sto do treh tisoč jugoslovanskih partizanov. Tudi ni dvoma, da se Rusija kot vladja ali država močno interesira za Balkan in Jugoslavijo, sploh posebno pa za Slovenijo, bodisi z vojaškega vidika, bodisi z pogledom na bodočnost.

Vse to je velikega pomena za Slovenski narodni kongres.

Gledate generala Mihajloviča meni Adamič, da on sedaj ni faktor v vojaški, ideološki ali splošni politični situaciji v Sloveniji, in obljublja, da bo o tem še pisal. Tudi gledate zamejne vlade nima on kaj prida mnjenja o nji. Pravi:

"Tudi ni v mojih mislih nobenega dvoma, ampak sem trdno prepričan, da ni sedanja zamejna jugoslovanska vlada nikoli resno razpravlja v in storila nobenih pozitivnih korakov z osirom na bodočnost Slovenije in Jugoslavije, kakršni želi ljudstvo. S tem ni rečeno, da ni v vlasti ali okoli nje posameznikov, ki imajo v sebi močnost, da postanejo konstruktivni zastopniki za nove vojno Slovenijo, Hrvatsko in Srbijo."

Onim, ki ne žele, da bi Sloveniji Sovjetska unija pomagača, pa pravi Adamič tole:

"Verjamem tudi, da bi moral kongres zelo vpoštovati dejstvo, da se je doslej edina sovjetska Rusija uradno in brez pridriska izrekla za Združeno Slovenijo, ki naj vključuje vse slovenske kraje na Koroskem, Stajerskem, Primorskem in Ogrskem, tako da bodo mesta Celovec, Gorica, Trst zopet v Združeni Sloveniji. To meni osebno nič ne zamenjava, ali morda bo zaskrbelo druge. Tem bi svetoval, naj se potrudijo in napotijo vse ostale zavezniške sile, da pridejo do enakega zaključka glede na bodočo Slovenijo, do kakršnega je prišla sovjetska Rusija."

General Simović je to v Londonu poskušal, pa je prišel bržkone baš vsled tega ob premiersko čast.

Nemci so zahtevali od Milana Nedija in njegovih ministrov več srbskega žita in živine. Nekaterim se je ta ukaz uprl in Nedik je moral svojo vladu "reorganizirati". Je res neprijetno igратi vlogo ministra v prid sovražnika svoje dežele.

Tretji rajh je preskrbel Nemcem tisoče dobrih "političnih" služb. V jugoslovanskih krajih je zaposlenih v zapovedovalnih in nadzorniških uradih nad 40,000 Nemcev. Edino v Rusiji se Nemci z "dobrimi službami" ne morejo postavljati. Tam prezebojajo in tvegajo življenja, ker se jim "neumni" Rusi nikakor nečejo podati.

Slobodan Jovanović, ki je predsednik jugoslovanske zamejne vlade, je staro znova pozval, naj se ne upira, "ker usodna ura še ni prišla". In pa, da naj se narod ravna edino po Mihajlovičevih ukazih. Prej je zamejna vlada zdržema trdila, koliko nemških divizij drži Mihajlovič s svojimi četniki zapostenih na Balkanu, a sedaj, ko se boro partizani proti okupatorjem na Hrvatskem, v Sloveniji, črni gori v Dalmaciji, ali vojnički mirejajo, ne morejo postavljati. Tam prezebojajo in tvegajo življenja, ker se jim "neumni" Rusi nikakor nečejo podati.

Slobodan Jovanović, ki je predsednik jugoslovanske zamejne vlade, je staro znova pozval, naj se ne upira, "ker usodna ura še ni prišla". In pa, da naj se narod ravna edino po Mihajlovičevih ukazih. Prej je zamejna vlada zdržema trdila, koliko nemških divizij drži Mihajlovič s svojimi četniki zapostenih na Balkanu, a sedaj, ko se boro partizani proti okupatorjem na Hrvatskem, v Sloveniji, črni gori v Dalmaciji, ali v vojnički mirejajo, ne morejo postavljati. Tam prezebojajo in tvegajo življenja, ker se jim "neumni" Rusi nikakor nečejo podati.

Hrvatski Svijet v New Yorku vprašuje jugoslovanskega ministra vrnjanj zadev Momčila Ninčića, kako da se vedno nai ne pove, o čem sta se domenila z grofom Sforzom, ko je bil (Ninčić) s kraljem Petrom na obisku v Ameriki. Omenjeni list izraža bojazen, da sta meščari za hrvatsko v slovensko zemljo. Težko, da bo Ninčić kaj pojasnil, ker ni odgovoren nikomur razen kralju in premierju. Parlamenta ni, demokracije tudi ni po pozna, pa lahko taki gospodje počno kar se jim zljubi, razen v kolikor jih morda tu in tam pomnjenia o njih. Pravi:

"Gledate generala Mihajloviča meni Adamič, da on sedaj ni faktor v vojaški, ideološki ali splošni politični situaciji v Sloveniji, in obljublja, da bo o tem še pisal. Tudi gledate zamejne vlade nima on kaj prida mnjenja o nji. Pravi:

"Tudi ni v mojih mislih nobenega dvoma, ampak sem trdno prepričan, da ni sedanja zamejna jugoslovanska vlada nikoli resno razpravlja v in storila nobenih pozitivnih korakov z osirom na bodočnost Slovenije in Jugoslavije, kakršni želi ljudstvo. S tem ni rečeno, da ni v vlasti ali okoli nje posameznikov, ki imajo v sebi močnost, da postanejo konstruktivni zastopniki za nove vojno Slovenijo, Hrvatsko in Srbijo."

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

lo iz povabilna župnije, oziroma slovenske fare. Tako more pisati le tak, ki ne razume povabilna, ali pa ga namenoma ne razumeti. V povabilu ni bilo nikjer napisano, da se vabijo socialistične, napredne ali katoliške organizacije. Povabilo je vse slovenske ustanove, organizacije itd. Kolikor je meni slovenština znana, so bile z besedo ustanove povabilene tudi fare, oziroma župnije, ker vsaka župnija je verska ustanova, oziroma organizacija.

Nekaj drobja

Chicago, Ill. — Nekateri slovenski pisatelji se poslužujejo veliko daljših besed kot pa je njihovo prepridanje.

Za človeštvo bi bilo neizmereno koristno, da se bi odločilo za civilizacijo, ki bo res civilizacija. Taka kakor je sedaj je nevarna in vrh tega tudi silno dragi.

Kristof Kolumb je trdil, da je svet okrogel, pokojni Voliva v Zion Cityju pa je prisegal, da je svet plošča. Po tej vojni pa bomo vedeli vse, da je svet.

Delegatom slovenskega narodnega kongresa priporočam, da prečitajo govor Wendella Willkieja, ki ga je imel v forumu newyorškega dnevnika Herald Tribune dne 16. novembra t. l. Priznam, da Willkie ni nikakršen radikal, ima pa za utrditev demokracije zelo dobre argumente in boljši upogled v bodočnost ter v svetovne razmere kakor pa marsikdo izmed onih, ki kar naprej govore ali pa pisejo o demokraciji.

Tudi v Ameriki znamo razne verske in politične struje, katere se ob času volitev in v normalnih časih lasajo da kaj. Toda, ko je prišla vojna in nevarnost za obstoj Amerike, so se vse struje strnile skupaj, in tako zagotovile zmago Amerike nad njenimi sovražniki. Tuji mi tukaj rojeni Slovenci pričakujemo od vas, da se združite in tako rešite gotovega pogina vašo in našo staršev rojstno domovino Slovenijo. Naj vas združi in odstavek v omenjenem pismu se glasi takole: "Our beloved country stands in greater peril today than at any time in American history. Powerful and ruthless foes seek to overthrow our democracy and extinguish our liberties. Not only broad, but here in the United States, these foes are plotting to destroy America by dividing it."

Za naš slovenski kongres se mi zdi ta odstavek zelo važen, ker tudi med nami se pojavitajo ljudje, kateri so intolerantni in imajo zelo, zelo ozko obzorne. Vsak dan čitamo in slišimo, poglejte, socialisti in naš prednjaki, pa sedijo pri isti mizi s katoličani, da, in celo z župniki! In obratno se očita katoličanom, da prodajajo svoje versko prepridanje nasprotnikom. Nastane vprašanje, od kje prihajajo ta nasprotnost in očitovanje? Ali od slovenskega naroda v Ameriki? Kaj se! Stopite med naše ljudi in jih vprašajte kaj misijo glede potomne in politične akcije: vse vam bodo odgovorili soglasno, da sta obe akciji potreben za obstoj slovenskega naroda v domovini. Kadarsko je, da bo Slovenija svobodna, jo pa zopet lahko udarimo v svojo stran. Sedaj pa moramo nastopiti kot en mož in pokazati vsemu svetu, da naš ne loči ne versko ne politično prepridanje, in da nismo nič drugega kot ameriški Sloveni, kateri govorimo v imenu slovenskega naroda v starem kraju. Dobro je, da vsak pove svoje mnenje, toda ko se gre za skupen kongres in nastope, vrzimo oblike sovražstva iz preteklosti raz sebe, in oblecimo vse skupaj lepo slovensko narodno noso. Kot ameriški državljanim

ČEZ DRN IN STRN

Piše ZVONKO NOVAK

SLOVENCI

XXXIII.

Zadnjic som povedal, da so se morali Albanci, Romuni, Srbi in Bolgari ukloniti turški sili. Najprej so prišli na vrsto Bolgari. Sultan Murad I. si je l. 1363, osvojil znamenito mesto Odrin ali Adrianopol ter lesem prestavil svoj glavni sedež. Odtej naprej niso imel Bolgari miru pred nasilnim sovražnikom. Kmalu sta padla Stara Zagora in Plovdiv (Filipopol), kjer se je nastanil sultanov vojvoda Lalašahin kot njegov namestnik. Bolgarski car Ivan Šišman III., ki je takrat bival v stari bolgarski prestolnici Trnovem, se je moral Muradu pokoriti in postati njegov vazal. V poročstvo svoje zvestobe je dal sultani svojo sestro za ženo. Še sedaj proslavlja bolgarska narodna pesem lepo Bolgarsko Maruljo, ki se tudi kot sultanova žena nima poturčiti.

Zdeto se je, da se bo morda Srbon posrečilo, česar niso zmogli niti Grki, niti Bulgari. Tedaj je bilo srbsko carstvo najmočnejše na Balkanu. Stefan Dušan Silni (1331-1355), ki velja za največjega srbskega vladarja, se je dal v Skoplju kronati za carja Srbov. Grkov, Bolgarov in Albancev, njegova oblast je segala do Doline do Jadranskega morja, od bosenskih pokrajin do grškega polotoka. Ali že pod njego vim sinom Urošem IV. so se vneli hudi notranji boji in večno srbsko carstvo se je razdelilo med nekaterake velika. V južnem delu Srbije sta vladala brata Vukašin in Ugleša, prvi v Skoplju, drugi v Prizrenu. Zbrala sta kaj lepo vojsko, kje šela nad 60.000 ljudi, tešla nad Odrin, da vzame turško prestolnico. Priložnost je bila lepa. Sultan Murad se je mudil v Mali Aziji in njegov vojvoda Lalašahin se jima je mogel postaviti v bran le s 4.000 vojaki. Toda Srbi so bili lahkomiseln ter zapravili tisto lepo priliko. Prezirajo malostivilno turško vojsko so se v taboru gostili ter popolnoma upijani. Sredi temne noči med 25. in 26. septembrom l. 1371. navalijo Turki nemadoma z vseh štirih strani na srbski tabor. Pričelo se je kravno klanje in deloma vsi Srbi so poginili pod turškim mečem. Turki še dandanes imenujejo tisti kraj Sirb-sindigi (pogubo Srbov).

Zmagoviti Osmani so se po tej nepriljubljivi zmagi usuli preko srbske zemlje ter plenili in požigali po njem, da strah. Najhuje je trpela Macedonia, kjer so si podvrgli zaporedoma vse velmežje, med njimi tudi Vukašinovega sina kralja Marka v Prilepu, katerega proslavljajo tudi slovenske narodne pesmi pod imenom 'kraljevič Marko'.

Še tisto leto (1371) je v Neredimljum umrl car Uroš IV., ki je bil zadnji srbski vladar iz rodbine Nemanjićev.

V severnem delu srbske države mu je sledil car Lazar Hrebeljanovič (1371-1389). Ta pa je moral oblast deliti z nekaterimi drugimi velikaši. Njegova vladva je bila nepretr-

gana vrsta obupnih bojev proti turški premoči.

Sultan Murad se je posebno trudil, da bi ovladal vojno cesarstvo, ki je že izza časa Rimljancev vodila iz Sredca (Sofije) preko reke Moravi, potem ob njej v podonavsko krajinu, zlasti proti Belgradu. L. 1382. se je polastil mesta Sredca in stiri leta kasneje se je začel krvavi boj za Niš, kjer je bil križišče cest za Srbijo, Bolgarsko in Madžarsko. Sam sultan Murad je pripeljal turško vojsko pod zidovje grada Niša. Ta trdnjava se je morala kljub hrabremu odporu srbske posadke vdati v 25. dneh. Sedaj je bila sultanu pot v sredino srbske države odprta.

Car Lazar je v tej stiski sklenil zvezko s svojim sosedom, bosenskim kraljem Stefanom Tvrtkom. Z njegovo pomočjo je l. 1387. pri Pločniku ob reki Toplici turško vojsko tako silno potopilo, da je komaj Črna Turkov ostala živih. Ali orav ta prva srbska zmaga je podnetila Muradu k odločilnemu boju, ki se je izvojeval (15. janija 1389) na znamenitem Kosovem polju, kjer se je prej in pozneje še mnogokrat odločevala usoda balkanskega potoka.

Nameni narodnega kongresa narekujejo potrebo popolne vzajemnosti

Dne 5. in 6. decembra bodo še tri zastopniki in zastopnici slovenskega življa v tej včlki n svobodni deželi na zborovanju našega narodnega kongresa v Clevelandu pred vsem z vložnim namenom.

Najpraj hočejo v množem živelu na glas povedati ameriški javnosti, kako neomajno enoto stojimo slovenski Amerikanec za ameriško vlado v njenih sedanjih naporih, ker se dobro zavedamo, kaj bo nena zmaga v tej svetovni vojni pomenila za Ameriko in vse ostale svet.

Potem bodo na podlagi nevrgljivih dejstev skušali pokazati vsem odločajočim činateljem in krogom, v kolikšni meri so naši ljudje prispevali z svojim sodelovanjem na vseh poljih človeške delavnosti k plošni blaginji ameriškega naroda, s čimer so si kajpak tudi zasluzili pravico, da jih naša vladva vpošteva in posluša, kadar se s svojimi upravičenimi željami in zahtevami obrnejo do nje.

In še drugi na vso moč varenamen bodo imeli na tem zgodovinskem zborovanju pred čim. Kajti v sedanjih težkih hudičasih so nezaslišana grozodejstva in pretresljivi dogodi poklicani slovenske Amerikanec k dolžnosti, ki jim je ni naložilo krvno sorodstvo morda še nikoli prej.

Po tistem raskošno lepem koščku sveta, koder prebiva in deluje že več kakor tisoč let sebi in celokupnemu človeštvu v prid sicer kaj majhen, ali vseeno pa nadarjen, marljiv, krepak in žilav narod, iz katerega izvira ameriško slovenstvo, hlepi zlobno srce nadutemu in gospodovljanemu Nemcu na eni strani, na drugi pa tuje zemlje

lačnemu Italijanu. Oba ta nasilne ugonabljalci in mučitci slovenski narodiči s tako krutostjo, da nima to njuno zločinsko početje primera v zgodovini človeškega rodu.

Ker so slovenski Amerikaneci še edini Slovenci na svetu, ki uživajo svobodo v govoru in tisku, se mislijo v polni meri poslužiti te pravice ter se z vso odločnostjo potegniti za potapljačo se Slovenijo in njen rod, da se ne zatre in izbrisne z zemeljskega površja.

Pota in smernice za doseganja plemenitega cilja si hočemo določiti na zborovanju našega narodnega kongresa v Clevelandu.

To nujno prizadevanje obeta biti v zvezi z veliko pozitivnoščjo pa silnimi duševnimi in gmotnimi naporji. Kajti hodilo mu bo nešteto hudih ovir v napoti. To je tako gotovo kakor amens v očenašu. Toda z dobro voljo se dajo premagati vse neizgibne te-

gobe. V zadnjem času se je naš državni oddelek kaj rad pečal s stremljenjem tukajšnje laške propagande ter celo poslušal neonevnane trditve, češ, da gre primorski in še drugi slovenski svet Italiji. In človeku, ki mu je še količaj do pravice in resnice, je dužo že trgal obup nad usodo nesrečnega naroda v Sloveniji. Nekateri Washingtonski krogci so celo že govorili, da pride v doblednjem času še med vojno do posebnega miru med Italijo in Zdrženimi narodi.

Ali odleglo pa mu je vsaj nekočko, ko je poslušal govor, ki ga je imel oni dan pomožni državni tajnik Berle v New Yorku. Iz tistih njegovih besed je razvidno, da bi naša vladva ne podpirala nobenega posebnega miru z Italijo, dokler se laško ljudstvo ne otrese zverinske fašistične počasti, ki poziga in pleni pa muči in mori po Sloveniji, da je strah. To se pravi, da ni misliti na mir z Italijo pred popolnim porazom osišenih sil in da ne bo verljomi in gobeždavi Mussolini sedel z demokratičnimi zaveznički za zeleno mizo, ko se bodo določale narodne meje v Evropi in drugod.

In veliko uteho nam je lahko tudi to, da se je ruska sovjetska vladva uradno izrekla za združitev vsega slovenskega ozemlja, ko bo konec tega merskega klanja in roparskega uničevanja.

Toda kljub temu bo pot, po kateri bodo morali izbrani zastopniki slovenskih Amerikanec hoditi, še sile trnjeva, preden se jim posreči ovreči laške propagande ter pridobi ameriške in angleške vladne krogke za to, da bodo priznali slovenskemu narodu pravico do narodnega obstanka na svobodnih teh lastnega ozemlja. Pa treba bo dosegli tudi to, če hočemo oteti Slovenijo narodnega pogina.

Nameni našega narodnega kongresa so tako plemeniti in važni, da bi to zborovanje ne smelo iti neopačeno mimo nikogar. Vsa naša društva, vse naše podružnice, vsi naši krožki in klub, vse naše čitalnice, vsi naši narodni in delavski domovi, izkratka vse naše organizacije brez vsakršne izjeme bi morale biti zastopane na tem.

Nameni te narodne skupščine slovenskih Amerikanec narekujejo potrebo iskrene in popolne vzajemnosti.

O SLOVENSKEM KONGRESU

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Kov, čeprav smo prepričani, da je napačna. In ker mi ne moremo zaveznikom diktirati politike, naj nam bo vsaj dovoljeno poudariti svoje stališča, ki je sledēće: Zaveznički naj vodijo proti Italiji politiko, ki jim konvenira, toda v nobenem slučaju to ne sme iti na naš račun, na račun naših upravičenih zahtev in aspiracij. Zadosti smo plačali račun zaveznikov po prvi svetovni vojni. Italija je dobila svojo krivčno mejo samo zato, ker je imela v žepu londonski pakt; londonski pakt pa je bil sklenjen od antante in v njeno izključno korist, a na našo škodo. To se ne sme več ponoviti.

Zaveznički napadi iz zraka na italijanska mesta imajo začeljene učinke. Par pristanišč, med njimi Genova, je postalno vsebuje pomolov neprabnih. In vlažna v Rimu apeli-

Josif Stalin zadnjega 7. novembra v Moskvi, na slavnosti 25-letnice sovjetske revolucije.

SEJA ZA SLOVENSKI NARODNI KONGRES

Pripravljalni odbor našega narodnega kongresa je sklical zastopnike in zastopnice slovenske sekcije JPO pa referentne odbornike in odbornice dne 20. novembra t. l. na skupno sejo v prostore gl. urada Slovenske narodne podporne jednotne na 6409 St. Clair Ave. v Clevelandu.

Poverilnice za delegate in delegatinje se ne bodo izdale, iz urada pripravljalnega odbora. Vsako društvo ali vsaka organizacija naj izda za svoje delegata ali svojo delegatino svoje pooblastilo.

Popoldne se je seja pečala z rezolucijami, poslanicami in izjavami, ki so jih referentni predsedniki — Ebin Kristan, Louis Adamič in Vincent Cainkar — predčitali in predložili vsak s svojim referatom, ki ga bo podal na kongresu — seji v presojo in odobrenje. Vse tiste izjave, poslanice in rezolucije bodo seve v končni obliki še predložene delegaciji na kongres samem v odočetev.

Gleda imena, ki ga naj dobi organizacija našega političnega gibanja po kongresu, se je vnaša, kaj živahn razprava, nakar so se zadenili v tem, da se imenuj "Ameriški slovenski svet."

Članstvo osrednjega in izvrševalnega odbora nove organizacije se bo volilo na kongresu. Pravila za poslovanje Ameriškega slovenskega sveta ima narediti odsek, ki si ga izbereta v sporazumu izvoljeni osrednji in izvrševalni odbor. Prvi bo imel 40 članov, iz katerega se izbere tudi nadzorni odbor. Izvrševalni odbor se staja iz devetih članov, in sicer iz predsednika, dveh podpredsednikov, tajnika, blagajnika, zapisnikarja in treh odbornikov, če bo seve vse te zaključke izvršili kongres.

Seja se je vrnila v duhu iskrenosti in popolne vzajemnosti.

PRESOJANJE DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čaku in gasolinu, nego tudi na plačah svojih delavcev.

Prodaja tobaka v Italiji je spet omejena. Prodajalne ga smoje nuditi konsumentom samo dva dni v tednu.

Stalingrad, ki je oblegan že 92. dni (do 24. nov.) še vedno vztrajno odbija nemške napade. Hitler jih hoče še več in madžarski minister vnašenj zadev Neolas Kadlay mu jih je obljubil.

V Nemčiji se je vsled ponajnajdražje obuval dogodilo precej vlomov v prodajalne, posebno v izložbenih okna. V namenu, da se te tativne preči, ali saj omeji, je bil izdan odlok, da se sme od vsakega par razstaviti samo en čevelj.

Zaveznički napadi iz zraka na italijanska mesta imajo začeljene učinke. Par pristanišč, med njimi Genova, je postalno vsebuje pomolov neprabnih. In vlažna v Rimu apeli-

Oznanilo delegatom slovenskega narodnega kongresa

Cleveland, O. — Odbor za preskočno prenosič se obrača na vse deležne slovenskega narodnega kongresa, ki se bo vrátil dne 5. in 6. dec. v tem mestu, da se tisti, ki žele da jim prekrzbimo prenosič, nemudoma javijo, kateri dan prije in za koliko dni žele imeti stanovanje. Prosimo, da nam sporočite saj do 1. dec., ker na poznejše prijave se ne bomo mogli ozirati.

Pišete glede stanovanja lahko uradu pripravljalnega odbora, 6403 St. Clair Ave. (kjer je glavni urad Slovenske obredne zveze), ali pa na naslov komurkoli izmed sledečih odbornikov: J. F. Durn, 15605 Waterloo Rd.; Agnes Zalokar, 911 Addison Rd.; J. Mervar, 7801 Wade Park Ave., vsi v Clevelandu.

Potrebljeno je tudi, da navedete, komu izmed teh boste pisali, ali želite stajti pri naših rojakinjih, ali v hotelu.

Zal nam je, da vsej sedanjih razmer ne bomo mogli priti po vas na postaje z avt, a transportacijska sredstva tu so dobra in ne boste imeli vsled tega nobenih nadležnosti. S polneno karlo (Ct. Clair Ave.) je z železniške postaje do Slovenskega narodnega doma, ki je blizu.

Poverilnice za delegate in delegatinje se ne bodo izdale, iz urada pripravljalnega odbora. Vsako društvo ali vsaka organizacija naj izda za svoje delegata ali svojo delegatino svoje pooblastilo.

Popoldne se je seja pečala z rezolucijami, poslanicami in izjavami, ki so jih referentni predsedniki — Ebin Kristan, Louis Adamič in Vincent Cainkar — predčitali in predložili vsak s svojim referatom, ki ga bo podal na kongresu — seji v presojo in odobrenje. Vse tiste izjave, poslanice in rezolucije bodo seve v končni obliki še predložene delegaciji na kongres samem v odočetev.

Gleda imena, ki ga naj dobi organizacija našega političnega gibanja po kongresu, se je vnaša, kaj živahn razprava, nakar so se zadenili v tem, da se imenuj "Ameriški slovenski svet."

Članstvo osrednjega in izvrševalnega odbora nove organizacije se bo volilo na kongresu. Pravila za poslovanje Ameriškega slovenskega sveta ima narediti odsek, ki si ga izbereta v sporazumu izvoljeni osrednji in izvrševalni odbor. Prvi bo imel 40 članov, iz katerega se izbere tudi nadzorni odbor. Izvrševalni odbor se staja iz devetih članov, in sicer iz predsednika, dveh podpredsednikov, tajnika, blagajnika, zapisnikarja in treh odbornikov, če bo seve vse te zaključke izvršili kongres.

Seja se je vrnila v duhu iskrenosti in popolne vzajemnosti.

Zapoznelo o ne prepozno.

Iz severne Minnesota. — Rad bi napisal dopis, kakor jih državni uradnik, pridobi v splošno. A nekaj bo le povедal tistim, ki se za razne stvari zanimajo in ki se jih tiče.

Kakov menda vsem čitajem tega lista znano, pridobi v splošno. A nekaj leti, da je nadzorovala vse državne radiotelevizijske emisije, je izbrala tudi nadzorni odbor. Prvi bo imel 40 članov, iz katerega se izbere tudi nadzorni odbor. Izvrševalni odbor se staja iz devetih članov, in sicer iz predsednika, dveh podpredsednikov, tajnika, blagajnika, zapisnikarja in treh odbornikov, če bo seve vse te zaključke izvršili kongres.

Na volitve, ki smo jih imeli meseca novembra to leto so volil

PROLETAREC

CHICAGO, ILL., November 25, 1942.

EDUCATION
ORGANIZATION
CO-OPERATIVE
COMMONWEALTH

VOL. XXXVII.

THE OTHER SIDE OF PROSPERITY

Such is the nature of the private-profit system that, even before World War I, it became evident that, but for waste and destruction capitalism could no longer function.

Thus it was that the value of international trade was appraised, not by the amount of wealth that came into a nation but by what went out. When we sent more goods out of the nation than came to us in return we said our balance was "favorable." And in order to gain this phony-favorable balance we ripped the resources from our lands and begged other people to take them in exchange for questionable promises and useless gold. That is how it continued until war broke out. We sent our wealth abroad—even to Japan—which is now shooting us with our own scrap while we find consolation in the possession of the largest pile of gold in all creation.

But, to get back to the point, our prosperity was founded upon waste—and still is.

Only this week we received assurances from President Roosevelt that the waste is going to continue and that, as a result, the workers of America would have plenty of work to do.

What the president said was that we are going to have 9,700,000 men under arms by the end of next year. And, fittingly enough, he followed up with a statement that something must be done, right away quick, to mobilize the country's manpower. There it was the perfect corollary: war and waste; waste and jobs; jobs and prosperity.

Well, then, let's look at the picture from a slightly different angle. Let's ask ourselves—

What is going to happen when the waste of war comes to an end?

Will the capitalist system continue to work? Will the social relationship that have resulted from the profit system be preserved? When what is left of 9,700,000 people come back to civilian life . . . when the waste of war ends . . . when the jobs which waste creates disappear—how, then, can the present class society be maintained?

We speak of controls; and controls there will be. But for what? To preserve capitalism? To keep the owning class secure, a working class satisfied and a jobless class in line?

Will the government then take over the job of deciding what portion of prosperity each of us shall have? And will that be—CAN it be—democracy if the private profit of owners remains the number one objective?

We wish every worker would take the trouble to think about the future along the above lines, some day when he's not working (and wasting) overtime. For we believe it won't take much thought to reach the conclusion that there must be a better economic arrangement than one which gives nations the horrid choice between waste or want, mass regimentation in the service of a class or anarchy.—Reading Labor Advocate.

A "Poor Little Rich Girl" Wakes Up

Away back in 1934, the newspapers didn't have a war to report, so they devoted a lot of space to the "battle" between Mrs. Reginald Vanderbilt and Mrs. Harry Payne Whitney for the custody of 11-year old Gloria Vanderbilt. Mrs. Vanderbilt is the mother of the child and Mrs. Whitney is her aunt. Mrs. Whitney contended Mrs. Vanderbilt was not a "proper person" to rear the youngster. The perplexed judge eventually "divided" Gloria between them, and the story faded from the first page.

A few years later, Gloria married Pat Di Cicco, at the time "an actor's agent" in Hollywood. She is 19 now. When her twenty-first birthday rolls around, she will inherit \$4,000,000 from the Vanderbilt estate.

"I am proud to be Mrs. Pat Di Cicco," she says. "I was never proud of being a Vanderbilt. If I were not so happy now, I would hate my mother and my aunt for dragging me into court. They never thought of what they were doing to me."

Gloria's ambition is to have six children, three boys and three girls, but Pat thinks she should wait awhile. Apparently she is willing to accept his decision, but, while she is waiting, she gives us this precious bit of philosophy:

"I wonder if our children will realize how fortunate they are, not because of the money, but because they will be brought up with love and family affection."

This "poor little rich girl" is to be congratulated on discovering before it is too late that "love is the crowning grace of humanity, the golden link which binds us to duty and truth."—Labor.

Fear Tire Inspection May Degrade Into "Racket"

Under the nation's rubber conservation program, 27,000,000 motor car owners must register their tires on November 19, 20 and 21.

Beginning December 1, no motorist can drive his car unless he carries a certificate of tire inspection signed by an OPA inspector.

This ruling has given rise to fear among motorists and automobile club officials that it may develop into a "racket."

The OPA has decreed that tires must be inspected every two months by an inspector named by it. A charge of 25 cents a car can be made in ordinary cases. But if tires are removed from wheel or rim, a charge of from 50 cents to \$1 each can be made.

Motorists and auto club officials said there was opportunity for widespread abuse unless the OPA tightens the present loose regulations.

There is nothing to restrain an unscrupulous garage owner, it was pointed out, from ordering a switch in tires to collect the extra fees. He can refuse to sign an inspection certificate if the motorist balks.

ANNUAL BAZAAR AND FIESTA

CHICAGO.—The annual Bazaar and Fiesta of the Socialist Party will take place on December 5 at Lincoln Center, 700 East Oakwood Blvd. As this is our main social activity of the winter, we are asking your cooperation to make it a success. You can help in the following ways:

1. Donate or secure donations of articles for the Bazaar.

2. If you are an entertainer or can secure the services of a musical artist, please communicate with us.

3. Call the office (State 3250) and volunteer your services to help Dec. 5.

Hoppy will cooperate to make this affair a really fine success.

With Comradely Greetings,

Mary Kantor, for the Committee.

PUBLICITY SPLURGE IS PLANNED BY RAILS

Twelve Eastern Carriers To Use More Than 800 Newspapers in Campaign

The railroads are making so much money that they feel now they can indulge in a few luxuries.

According to "Railway Age," spokesman for the industry, 12 Eastern carriers are about to launch a 12 weeks' advertising campaign in more than 800 daily and weekly newspapers.

Since the "Iron Horse" already has more business than it can handle, the publicity campaign will seek to create "good will" by telling the public "what an important job the roads are doing in transporting troops and material."

Under a recent Treasury ruling, the cost of the advertisement can be deducted from Federal income taxes and thus Uncle Sam can be forced to pay a part of the bill.

SENATE ABOLITION IS FAVORED BY MANY

Canadian Poll Supports Labor Demand for Junking Of "Red" Chamber

OTTAWA, Can., Nov. 5.—As the readers undoubtedly know, members of the Upper Chamber of Canada's Parliament are appointed for life by the party in power. For years organized labor has argued that this is an anachronism in a great democracy and has suggested that the Senate be made elective, or perhaps abolished altogether.

During the first week in November, the issue of abolishing the Senate was submitted to the people in a nation-wide poll, and those who directed the survey report that 48 per cent favored the abolition of the Senate, 24 per cent disapproved and 28 per cent were undecided.

Every language is a tempe in which the soul of those who speak it is enshrined. — Oliver Wendell Holmes.

THE MARCH OF LABOR

ELEVEN NATIONAL MARITIME UNION SEAMEN, SURVIVORS OF TORPEDOED U.S. MERCHANT SHIPS, WERE PRESENTED WITH MEDALS BY NEW YORK'S MAYOR LA GUARDIA RECENTLY.

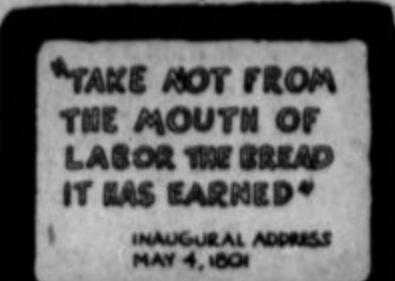
THE COMBINATION ACTS, WHICH FORBIDE THE FORMATION OF UNIONS IN ENGLAND IN 1800, WERE REPEALED IN 1824-5.

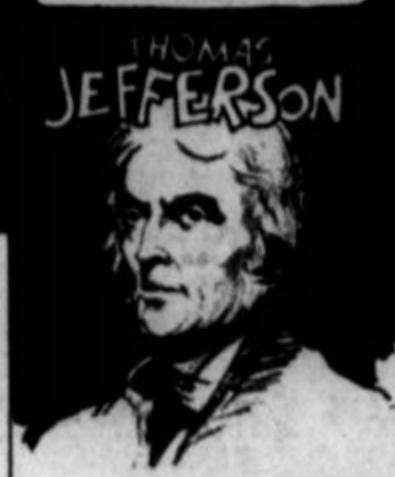
OUR JOB IS TO SAVE DOLLARS BUY WAR BONDS BUY PAY DAY

YOUR JOB IS—10% EVERY PAY DAY FOR U.S. WAR BONDS!

REMEMBER

INAUGURAL ADDRESS
MAY 4, 1856

EVERY TIME YOU BUY AN ARTICLE BEARING THE UNION LABEL YOU STRIKE A BLOW FOR THE RIGHTS OF WORKERS. THIS UNION LABEL IDENTIFIES A UNION HAT. INSIST ON IT!

UNION LABEL

GEORGE WASHINGTON

CONCERNING THE SLOVENE NATIONAL CONGRESS

By LOUIS ADAMIC

A number of Slovenian Americans living in various parts of the United States, most of them in Cleveland, have written me requesting an expression of my views concerning the current plans for the Slovenian National Congress, which is scheduled to be held in Cleveland on December 5th and 6th. I take this means of replying to them on the assumption that the reply may have some slight interest for others.

I personally haven't much to do so far with the plans for the Congress, but I am in general agreement with what I know of them. Mr. Vincent Cinkar has asked me to be chairman of referat No. 1, which is "war and the American Slovenes." I feel honored to have been selected for this function, and I am willing to serve in it, provided I can perform it on December 5th, as on the 6th I am obliged to lecture in Boston and in New York. These engagements for December 6th were made for me several months ago, before I knew the Slovene Congress would be held on that date. I am very sorry about this, as I should like to have attended the whole of the Congress.

The Congress may turn out to be of great importance. Since I have been asked for my views concerning it, both by people who are leaders of Slovene Americans and by people who, like myself, are not especially prominent in the affairs of Slovene immigration, I take the liberty to put forth the following points which I think should be borne in mind by those attending the meetings:

1. Our native land is going through the greatest agony of its agonized history. Perhaps 100,000 of our people in the old country have already died in guerilla warfare and under the Nazi-Fascist "technique of depopulation." It is not impossible that 250,000 will die this winter. These are horrible figures when we remember that there are in the world altogether fewer than 1,500,000 Slovaks. It is not improbable that if the war lasts into 1944 or '45, which is at least a possibility, half of the population of Slovenia will have perished before the war is over. Before I knew the Slovene Congress would be held on that date, I am very sorry about this, as I should like to have attended the whole of the Congress.

The Congress may turn out to be of great importance. Since I have been asked for my views concerning it, both by people who are leaders of Slovene Americans and by people who, like myself, are not especially prominent in the affairs of Slovene immigration, I take the liberty to put forth the following points which I think should be borne in mind by those attending the meetings:

2. Our native land is going through the greatest agony of its agonized history. Perhaps 100,000 of our people in the old country have already died in guerilla warfare and under the Nazi-Fascist "technique of depopulation." It is not impossible that 250,000 will die this winter. These are horrible figures when we remember that there are in the world altogether fewer than 1,500,000 Slovaks. It is not improbable that if the war lasts into 1944 or '45, which is at least a possibility, half of the population of Slovenia will have perished before the war is over. Before I knew the Slovene Congress would be held on that date, I am very sorry about this, as I should like to have attended the whole of the Congress.

3. I believe the Congress should be deeply impressed by the fact that Soviet Russia is the only great power so far which has officially and unequivocally expressed itself in favor of the United Slovenia, which will include the Slovenian regions of Koroško, Štajersko, and Primorsko, with Celovec, Trst (Trieste), and Gorica. I suggest that those who may be disturbed by this fact do what they can to induce other Allied powers to do likewise.

4. It may be important to bear in mind that, to all appearances, General Mihajlović is no factor in the Slovene military, ideological, or general political situation. (I shall write more about this later.)

5. There is no doubt in my mind that the Yugoslav government-in-exile, as at present constituted, has not the slightest connection with any kind of desirable future of Slovenia. This does not mean that there are no individuals in the government-in-exile or in its pay who are possible constructive factors in post-war Slovenia. Many of us will have to sacrifice our personal futures.

6. As it appears from various reports emanating from Slovenia, the Slovene people are now caught in an intense political process, which has at least two important aspects. One is the amazing and heroic resistance of our people against the Axis; the other is drastic ideological realignment, which amounts to a revolutionary situation and a civil war. It appears to be a fact that the old-time political leadership in Slovenia, including both of the hitherto important political parties, is largely passive, non-belligerent in reference to the Axis. Some of the old-time leaders are even Quislings; others are appeasers or fence-straddlers. On the other hand it appears that the young people as well as the majority of important non-political leaders, who have not been killed or who are not in Italian and German prisons and concentration camps, are in the so-called Osvobodilna Fronta. They will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

7. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

8. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

9. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

10. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

11. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

12. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

13. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

14. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

15. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

16. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

17. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

18. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our power. It will also be important that the activities of this organization coordinate with the activities of similar organizations among the Croats and Serbs, if they will be formulated, because Slovenia's future probably won't be very bright if other South Slav countries' futures are not.

19. It may be important that the Congress create a permanent organization which will have funds and its own office. This organization should be of a progressive and constructive nature and it should use all its powers to solve the problems concerning the future of Slovenia in accordance with general American policies as they are developed and which development we will have to influence according to our